

Дослідження пов'язані з питаннями біотектонічного формоутворення та функціонування біонічних структур, що рухаються та змінюють форму, призвели до виникнення нового напрямку в проєктній діяльності – кінетичного формоутворення. Кінетичне формоутворення розглядає проблему використання руху в створенні нових засобів побудови форми. Як засіб організації форми, кінетичне формоутворення може включати в себе трансформацію – метод послідовного розвитку образу та комбінаторику, послідовну побудову форми з окремих елементів за законами розвитку різних типів симетрії [1, 2, 3].

Значне місце відводиться геометричному аналізу форм живої природи, що є складовою частиною комплексного підходу до вивчення біоформ та аналітичного визначення закономірностей їх побудови, які обумовлені принципами симетрії. Перший тип симетрії, що називають дзеркальною, мають квіти, листя, метелики, комахи, птаці, риби, і навіть ссавці. Другий тип симетрії, що має назву поворотної, притаманний будові крони дерев, суцвіття квіток, простішим морським тваринам і організмам. Сформульовано загальний закон симетричної побудови природних утворень: об'єкти, що ростуть або рухаються по вертикалі, мають в формі переважно поворотну симетрію, по горизонталі – характеризуються дзеркальною симетрією побудови [4].

Симетрія природних структур, спіралеподібність траєкторій росту, циклічність зміни форм та інші залежності свідчать про упорядкованість геометрії природних форм, що дає можливість їх геометричного моделювання. Природні утворення являють собою приклади найбільш доцільних форм та конструктивних рішень оточуючого нас середовища, що широко використовується в дизайні [2, 3, 5].

Застосування в процесі художнього проєктування одягу синтезу біонічної трансформації та асоціативного формоутворення дозволить враховувати не тільки формальні сторони біооб'єктів, а й встановлювати глибокі зв'язки між законами розвитку живої природи та предметним світом об'єктів дизайну.

Література

1. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навч. посібн. Київ : Арістей, 2011. 340 с.
2. Михайленко В. Є., Кащенко О. В. Основи біодизайну: навч. посібник. Київ : Каравела, 2011. 224 с.
3. Козлова Т. В., Белько Т. В. Костюм и бионика : учеб. пособие. Москва : МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2007. 223 с.
4. Ніколаєва Т. І., Колосніченко М. В. Біоніка як перспективний напрям в дизайні одягу. Дизайн одягу в полікультурному просторі : монографія. Київ : КНУТД, 2020. С. 106–131.
5. Ніколаєва Т. І. Науково-методичні проблеми реалізації біонічних принципів у вивченні закономірностей формоутворення костюма. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*. 2008. №1(38). С. 178–180.

Остапенко А. С.

завідувач Центру громадянського виховання
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», м. Харків

ІНДИВІДУАЛІЗОВАНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

В умовах ринкової економіки потребує постійної уваги якість підготовки здобувачів освіти до життя в високо технологічному, інформаційному суспільстві. Це актуалізує потребу щодо розвитку в системі післядипломної освіти методичної компетентності вчителів трудового навчання та технологій, які мають постійно професійно вдосконалюватися в умовах інтенсивного розвитку науки, техніки, інформаційного простору.

Умовою неперервності та якості післядипломної освіти є ефективно поєднання організованого навчання на курсах підвищення кваліфікації, участі педагогів у методичній роботі та самоосвіти в міжтестастійний період з урахуванням індивідуальних запитів та очікувань учителів. У системі післядипломної педагогічної освіти особливе місце посідає підвищення кваліфікації як спеціально організований навчальний процес, що спрямований на оновлення та модернізацію професійних знань і формування нових компетентностей учителів на засадах компетентнісного та індивідуалізованого підходів [1].

Зкладами післядипломної педагогічної освіти з метою розвитку методичної компетентності учителів трудового навчання та технологій добираються відповідні форми роботи. Причому пріоритет надається таким формам організації методичної та навчальної роботи, які б дозволяли кожному вчителю розвиватися відповідно до власної траєкторії розвитку, обирати форми та варіанти професійного зростання. Також орієнтиром у процесі підвищення кваліфікації є освітні потреби та запити педагогів, рівень їхньої професійної майстерності, мотиви удосконалення власного професіоналізму.

На курсах підвищення кваліфікації основними видами навчальних (аудиторних) занять є тематична лекція з використанням індивідуальних завдань, індивідуальні консультації. Актуальності набувають форми освітньої діяльності в онлайн-режимі, дистанційні та очно-дистанційні форми навчання. Це дає можливість вчителю обирати зручну форму навчання в залежності від умов, можливостей, матеріально-технічного забезпечення. Кожна форма роботи сприяє формуванню певних складових методичної компетентності вчителів, які доповнюють одна одну, забезпечують досягнення певного рівня професійної майстерності.

Особливе значення має навчання на спецкурсі, який слухачі обирають відповідно до їх професійних потреб та запитів. Так, програма тематичного спецкурсу «Використання методу проєктів в освітньому процесі трудового навчання та технологій» розрахована на 15 академічних годин (лекційні – 2 годин, практичні заняття – 13 годин) і має блочно-модульну структуру[2]. Зміст навчального матеріалу спецкурсу носить практико орієнтований характер, тому сприяє розвитку методичної компетентності, удосконаленню конструктивно-проєктувальних умінь учителів, які допомагають вчителю будувати освітній процес з урахуванням вимог освітньої лінії «Технології» Державного стандарту загальної середньої освіти та навчальної програми[3].

У ситуації активної модернізації всіх ключових напрямів розвитку освіти особливої актуальності набуває проєктна компетентність педагога, яка становить потужний ресурс реформ в освітній системі. Метод дослідницьких проєктів – один із способів організації навчальної та науково-методичної роботи, заснований на реалізації принципів особистісно зорієнтованого підходу [4]. Тому після навчання на курсах підвищення кваліфікації з метою розвитку методичної компетентності вчителів трудового навчання та технологій відбувається їх включення в систему методичної роботи, планування якої здійснюється на проєктній основі з метою організаційно-методичного супроводу вивчення в закладах загальної середньої освіти Харківської області предметів «Трудове навчання» та «Технології». Зокрема, ефективною є діяльність мобільного творчого колективу керівників територіальних методичних об'єднань учителів трудового навчання та технологій. Учасниками МТК, як правило, є педагоги-майстри, які можуть поділитися кращими педагогічними практиками з власного досвіду, надати адресну методичну допомогу молодим учителям, або вчителям, які не мають відповідної фахової освіти.

Особливе місце в системі методичної роботи відводиться аналітичній діяльності за результатами III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання (технологій). Результати аналізу дають можливість учителям, які готують здобувачів освіти до участі в обласному етапі олімпіади, та методичним службам на рівні територіальних громад зробити висновки про успіхи учнівських команд та проблемні моменти в підготовці та виконанні учнями завдань олімпіади. Аналіз виконання учнями завдань дає можливість учителям надалі спроектувати самоосвітню діяльність щодо підвищення якості освітнього

процесу, усунення тих прогалин у знаннях та уміннях дітей, що були виявлені під час перевірки та аналізу виконання завдань теоретичного та практичного туру олімпіади.

Про рівень методичної компетентності вчителів технологій за результатами навчання на курсах підвищення кваліфікації, на спецкурсі та участі в методичних заходах, професійних конкурсах можна зробити висновок на підставі того, як учителі вирішують професійні завдання, вільно володіють способами організації продуктивної діяльності дітей, організовують їхню проєктну, творчу діяльність, як моделюють освітній процес відповідно до інтересів та запитів здобувачів освіти.

Оскільки процес розвитку методичної компетентності вчителя, як і процес професійного зростання в цілому, має циклічний характер, то за результатами професійної рефлексії в учителя формується мотивація до нового циклу діяльності, яку він організовує відповідно до його індивідуальної освітньої траєкторії [5].

Література

1. Остапенко А. С. Розвиток методичної компетентності вчителів технологій в системі післядипломної освіти: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 – Українська інженерно-педагогічна академія. Харків, 2021. 298 с.
2. Остапенко А.С. Розвиток методичної компетентності вчителів технологій у системі післядипломної освіти: метод. реком./за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Х.: КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», 2020. 36 с.
3. Навчальна програма «Технології». Рівень стандарту, академічний рівень. 10 – 11 класи. 2017.
4. Бобкова О.С. Інноваційні форми роботи з педагогічними кадрами в контексті оновлення змісту освіти: тези міжнар. наук.- практич. конф. (24-25 квітня 2012 р., м. Біла Церква) / за наук. ред. В.В. Олійника, Н.І. Клокар та ін. Біла Церква, 2012. с.146-147.
5. Остапенко А.С. Детермінанти розвитку методичної компетентності вчителів технологій в системі післядипломної освіти. Матер. III Міжнар. наук.-практич. конф. *Modern science: problems and innovations*. Стокгольм, Швеція, 2020. С. 392 – 398.

Павленко О. І.

аспірантка

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленко, м. Полтава

СУТНІСТЬ ТА ВИЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

В даний час відбуваються зміни в цілях і змісті освіти. Процес глобалізації і економічної інтеграції країн Європи, вступ України до Болонського процесу стали причиною переходу до нової освітньої парадигми, реалізації компетентнісного підходу до освіти, який має обґрунтування і в зарубіжній, і у вітчизняній педагогічній науці.

У різних публікаціях про проблеми реалізації компетентнісного підходу використовуються в якості ключових такі поняття як «компетентність» і «компетенція». У науковій літературі зустрічається синонімічне і диференційоване використання цих понять.

Комунікативна компетенція означає наявність «компетенції спілкування». Ця компетенція може бути усною, письмовою або навіть невербальною. Це інклюзивний термін, що стосується оволодіння мовою, а також навички користування мовою в реальних життєвих ситуаціях для задоволення комунікативних потреб.

На думку багатьох дослідників, мова є засобом спілкування, і вона містить чотири основні навички: слухати, говорити, читати та писати. Щоб засвоїти ці мовні навички, потрібно не лише вивчити граматичні правила, але практикувати такі навички, поки не звикне до всіх них [1].

Хаймс вважає, що знання про структуру мови та соціокультурні правила є важливими для засвоєння мови. Учень здобуває знання мови не лише як граматичну, а й відповідну. «Він або вона набуває компетенції щодо того, коли говорити, коли ні, і про що, з ким говорити,